

De Nederlandse melkkoe leeft steeds langer. Ook slachterijen ondervinden dat. Zij krijgen oudere koeien aan de slachthaak.

Slachterij Weyl Beef Products analyseerde gegevens van aangeleverde dieren in de periode 2001 tot en met 2005.

De aandacht voor levensduur begint zijn vruchten af te werpen. In 2005 constateerde NRS dat de Nederlandse koeien steeds langer in leven blijven. Ook slachterijen stellen die trend vast. Voor slachterij Weyl Beef Products (zie kader op pagina 14) analyseerden Fokke Dooper en informatiespecialist André Schuerink gegevens van geslachte koeien ouder dan twee jaar in de periode 2001 tot en met 2005.

Roodbont ouder dan zwartbont

Het verloop van de gemiddelde leeftijd bij slachten staat in figuur 1 afgebeeld. De figuur bevestigt dat de levensduur van de Nederlandse melkkoeien toeneemt. In 2001 bedroeg de gemiddelde leeftijd bij slachten nog 65,2 maanden, ofwel vijf jaar en vijf maanden. In 2005 was de gemiddelde leeftijd opgelopen tot 67,5 maanden, ofwel vijf jaar en zevenenhalve maand. Dat betekent een vooruitgang van 2,3 maanden. Dat komt overeen met ongeveer 70 productieve dagen in vijf jaar tijd.

Fokke Dooper

Nederlands roodbont verslaat zwartbont aan de slachthaak: hoger in leeftijd, gewicht en beveleesdheid

Koe ouder en minder beveleesd

Wel geldt de kanttekening dat in het voorjaar van 2001 de MKZ-crisis plaatsvond. Het aanleveren van de koeien verliep in die periode zeer moeizaam. Van een inhaalslag in de tweede helft van het jaar was

nauwelijks sprake. Elk jaar doet zich namelijk het verschijnsel voor dat de gemiddelde leeftijd bij aanleveren in de tweede helft van het jaar ten opzichte van de eerste helft met ongeveer twee maanden stijgt. Op grond van figuur 1 valt te verwachten dat de gemiddelde leeftijd bij slachten binnen één à twee jaar boven de 68 maanden uit zal komen.

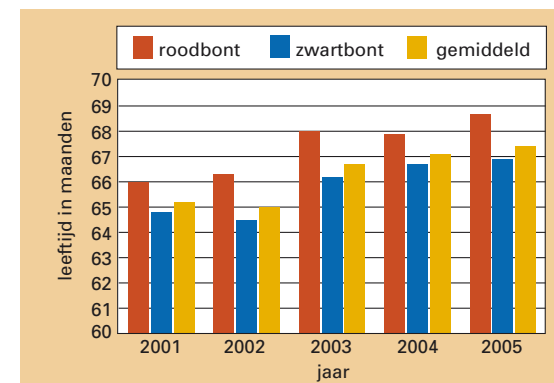
De verschillen tussen roodbont en zwartbont in leeftijd zijn opmerkelijk. Veehouders leveren de roodbonten op duidelijk oudere leeftijd bij de slachter aan. Haalden de roodbonten in 2001 een gemiddelde leeftijd van 66,0 maanden, zwartbont kwam tot een gemiddelde van 64,8. In 2003 maakten zowel de rood- als de zwartbonten een sprong voorwaarts in gemiddelde leeftijd. Roodbont deed dat in 2005 opnieuw. Het verschil in leeftijd tussen rood- en zwartbont in 2005 bedroeg bijna twee maanden.

Geen verband leeftijd en gewicht

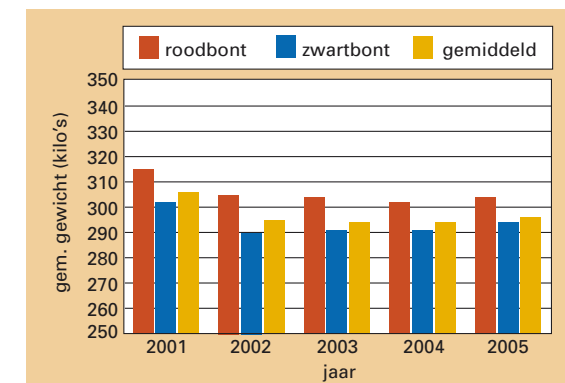
Het gewicht bij slachten verandert in de loop der jaren weinig (figuur 2). In 2001 lag het gemiddelde geslacht gewicht ruim boven de 300 kg. Dit had te maken met de MKZ-crisis in het voorjaar. Juist in die periode lag het gemiddelde geslacht gewicht fors hoger dan in de overige kwartalen van 2001. Het uitstootbeleid op basis van geslacht gewicht was in die periode dus afwijkend, pas in de loop van het najaar was dit weer op een normaal niveau. In 2002 daalde het gemiddelde geslacht gewicht tot net onder de 300 kg. In de jaren daarna veranderde het nauwelijks. Roodbonten zijn gemiddeld niet alleen iets ouder bij afleveren, maar ook zwaarder: 10 tot 15 kg. Het verschil tussen de roodbonten en zwartbonten wordt wel kleiner. Dat komt doordat het gemiddelde gewicht van de zwartbonten in met name 2005

harder is toegenomen dan dat van de roodbonten. Er is geen duidelijke relatie tussen de toenemende leeftijd bij slachten en het geslacht gewicht over de jaren heen.

Figuur 1 – Gemiddelde leeftijd bij slachten over 2001-2005

Figuur 2 – Gemiddeld gewicht over 2001-2005

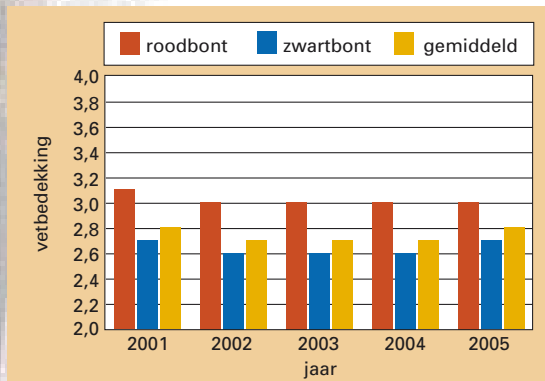

Weyl Beef Products: ruim 100.000 slachtingen

Weyl Beef Products is een van de grote Nederlandse runderslachterijen met een vestiging in Enschede en een in het Duitse Nordhorn. Per jaar slacht Weyl Beef Products ruim 100.000 koeien ouder dan twee jaar. Die 100.000 koeien zijn vrijwel allemaal uitstoot van de Nederlandse melkveehouderij. Door de jaren heen ligt de verhouding roodbont:zwartbont constant op 1:3. Alle runderen die in Enschede worden geslacht,

doorlopen voor het lossen en slachten een uitvoerige screening. Dat gebeurt aan de hand van het I&R-nummer, de gegevens die de leverancier aanlevert en de bijbehorende gegevens uit de I&R-database.

In een database legt de slachterij deze gegevens vast. Dat is onder meer nodig om de productie te kunnen plannen en achteraf de herkomst van het geleverde vlees te kunnen bepalen.

Figuur 3 – Vetbedekking over 2001-2005

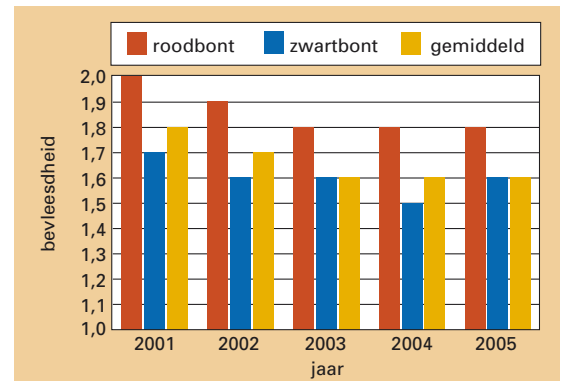
Vet gelijk, bevelesdheid neemt af

De vetbedekking van de karkassen is in de periode 2001-2005 nauwelijks veranderd (figuur 3). De vetbedekking wordt uitgedrukt met een cijfer. Dat varieert van 1 tot 5, ofwel van gering tot zeer sterk vervet. Gemiddeld scoorden de karkassen in 2005 een vetbedekking van 2,8. De vetbedekking bij roodbont is hoger dan bij zwartbont.

De bevelesdheid van de karkassen is wel veranderd. Uit figuur 4 blijkt dat de bevelesdheid in de periode 2001-2005 licht is afgenomen. In 2001 lag het gemiddelde op 1,8. In 2005 was dat gedaald naar 1,6. Roodbont scoort hoger voor bevelesdheid dan zwartbont, maar in de loop van de jaren is het verschil wel kleiner geworden. De bevelesdheid van de karkassen wordt beoordeeld aan de hand van het Seurop-systeem. De letter S staat voor superkwaliteit en een zeer goede bevelesdheid, terwijl de letter P voor geringe bevelesdheid staat. Voor het rekenwerk zijn de classificaties omgezet in cijfers: S is 6, E is 5, aflopend tot P is 1.

Betere conditie in voorjaar

Niet alleen tussen jaren, maar ook binnen jaren treden opmerkelijke verschillen op. Zo is de gemiddelde leeftijd bij slachten in het najaar hoger dan in het voorjaar. In 2002 lag de gemiddelde leeftijd van de najaarskoeien op iets meer dan 66 maanden, in 2003 op 68 maanden en in 2004 op ruim 68,5 maanden. Het uitstootbeleid van de Nederlandse melkveehouders is er blijkbaar op gericht om in de tweede helft van het jaar vooral de oudere koeien uit te selecteren. In de eerste helft van het jaar voeren veehouders waarschijnlijk meer jongere koeien gedwongen af.

Figuur 4 – Bevelesdheid over 2001-2005

Een ander aspect is dat juist in het voorjaar magere koeien de wei in worden gestuurd om daar te groeien. Die koeien arriveren vervolgens in de loop van het jaar bij het slachthuis.

Ook bij gewicht is een kwartaaleffect zichtbaar. Opvallend is dat de gewichten in de eerste helft van het jaar hoger liggen dan in de tweede helft. Ook de vetbedekking en de bevelesdheid zijn in het voorjaar beter dan in het najaar. De uitstoot in het voorjaar is dus in een betere conditie en zwaarder van gewicht dan de uitgeselecteerde runderen in de tweede helft van het jaar.

Uit de berekeningen blijkt verder dat de afgeleverde koeien in het tweede kwartaal steeds het best scoren voor bevelesdheid. Dat sluit aan bij de hogere gewichten van de voorjaarsuitstootkoeien.

Ir. F. M. H. Dooper, hoofd kwaliteitszorgsystemen Weyl Beef Products

Conclusies

- De gemiddelde leeftijd bij slachten liep op van 65,2 maanden in 2001 tot 67,5 maanden in 2005.
- Roodbonten zijn bij het aanleveren aan het slachthuis bijna twee maanden ouder en 10 tot 15 kg zwaarder dan zwartbonten.
- In de periode 2001-2005 veranderde het geslacht gewicht nauwelijks, bleef de vetbedekking gelijk en nam de bevelesdheid af.
- Binnen een jaar treden kwartaaleffecten op. De in het voorjaar geslachte koeien zijn jonger, in een betere conditie en zwaarder.